

Oponentský posudek diplomové práce

Název práce: Psychologické aspekty procesu transformace zařízení sociální péče u klientů

Autor práce: Bc. Lucie Kremlíková

Obor studia: Etika v sociální práci

Posudek vypracoval: Mgr. et Mgr. Alena Pikhartová, Ph.D.

Datum: 1.5.2017

Diplomová práce *Psychologické aspekty procesu transformace zařízení sociální péče u klientů* patří k těm pracem, jejichž žánr bychom mohli označit jako „zpráva z praxe“. Na devadesátičtyřech stranách jsme seznamováni s procesem transformace zařízení sociální péče z pohledu jednoho ze zaměstnanců zařízení. Tímto zaměstnancem je autorka práce.

Hlavní stáť práce má tři kapitoly. První se zabývá Transformací sociálních služeb (30 stran). Má seznámit s tím, co to transformace je, jaké má fáze, co je to sociální služba a jaká jsou specifika skupiny lidí s mentálním postižením nebo psychickým onemocněním. Druhá kapitola s názvem Psychologický směr na čtyřech stranách pojednává o humanistické psychologii. Třetí kapitola Psychologické aspekty na klienty v průběhu transformace (32 stran) v zásadě popisuje příběhy několika klientů (zejména jejich emoce, prožívání, chování) v jednotlivých fázích procesu transformace.

Práce má všechny náležitosti. Úvod práce na rozdíl od závěru není číslován; součástí práce je diskuse, seznam literatury a přílohy (šest kazuistik klientů zařízení; vždy v rozsahu 1,5-3 strany). Překlepy se v práci vyskytují v tolerovatelné míře, rozhodně neruší ve čtení. Slovní neobratnosti jsou občasné (např. str. 60: „*Jak jsem v úvodu této kapitoly uvedla, považuji za důležité vnímat veškeré situace, které se jakýmkoliv způsobem projeví na náladách a chování klientů. Prožívání celé situace bylo vypjatým a stresovým zážitkem pro všechny.*“ Nebo na str. 76: „*Při práci s klienty jsme při náročných i rutinních situacích aplikovali metodu, kterou se Rogers zabývá.*“). Doporučovala bych autorce psát po dvojtečce velké písmeno (vyjma asi jednoho případu všude používá písmeno malé; př. str. 18,21,24 a další).

Za velmi slabou považuji práci s literaturou. Práce není rozdělena na teoretickou a praktickou část, což by se mohlo jevit jako její přednost, kdyby ovšem převažujícím způsobem práce s literaturou nebylo používání citací definic základních pojmů (např. kooperace na str. 25, socializace na str. 24, emoce, na str. 23, postoj na str. 22, strach na str. 21, stres na str. 20 atd.). Na druhou stranu oceňuji, jak se autorka s definicemi sama konfrontuje (příčemž je bezproblémově rozeznatelné, kdy se jedná o citaci literatury a kdy o autorčin názor). Osobně mám problém s používáním internetových zdrojů jako např. web *spektrum zdraví* pro vyhledání definice učení (str. 18), web *psychotronika* pro definování cíle humanistické psychologie (s. 40). Na str. 36 se autorce podařilo změnit dosavadní způsob odkazování na literaturu (konkrétně Bleuler, 1911 – odkazováno harvardským stylem), což by se snad dalo chápat do jisté míry jako překlep. Za většii prohršek v tomto případě považuji užití tohoto zdroje při snaze o definování schizofrenie, bez jakéhokoli objasnění změny pohledu na onemocnění za dalších 106 let. Sekundárním citacím by se autorka měla vyvarovat, zejména pokud se jedná o běžně dostupnou knihu (např. str. 26, kde je citován Hartl dle Kopecké).

Co se práce s literaturou týče, od diplomové práce bych ovšem očekávala více. Případně by menší práce s literaturou mohla být kompenzována množstvím a silou sesbíraných dat.

Zde je ale pro mne největší problém. Celá práce je psána řekněme vyprávěcím stylem a chvílemi připomíná spíše osobní deník než diplomovou práci. Průběh transformace zařízení, ve kterém autorka pracovala (a nejspíš stále pracuje), je zachycen dle mého názoru zaujatě. Často hodnotí, příliš si nedělá starosti s vědeckou nestranností - např. s. 58: „*Přítomnost rodičů i zvýšený počet zaměstnanců byl dobrý krok jak pro klienty, tak pro celý realizační tým.*“; s. 63: „*Vedoucí zaměstnanci svým trpělivým a empatickým přístupem....*“ Kazuistiky, fáze transformace, ale i definice pojmů z psychologie, speciální pedagogiky či sociální práce se stále opakují, v podstatě na stejné rovině poznání (např. definice učení na str. 61 a znovu na str. 18.; definice motivace na str. 56 a znovu na str. 69). Na str. 78 v kapitole Diskuse se opět dozvídáme, co je to podle autorů Praška a Ocikové (příčemž jednou jsou autoři knihy Stigmatizace a sebestigmatizace u psychických poruch uváděni v pořadí Ociková, M., Praško, J. – str. 53, podruhé je tatáž kniha uváděna s autory v pořadí opačném – str. 78) sociální izolace, přičemž tento pojem byl stručně objasněn téměř těmi samými slovy na str. 53. Dalším příkladem je opět v kapitole Diskuse objasňování hierarchického pojetí potřeb A. Maslowa. A opět je zde popisováno, jak klientka Eva reagovala na stěhování.

Samotná diskuse pak spočívá v připomenutí dvou kazuistik, kterými autorka dokládá významnost empatického přístupu k mentálně a psychicky postiženým. Ve dvou odstavcích nakonec shrnuje práci týmu daného zařízení: 1) nutnost *brát vážně prožívání všech zúčastněných osob* a 2) výhoda znalosti klientů *spolu s implementací empatického humánního přístupu* (s. 81).

Práce tak na mne působí dojmem, jakoby autorka během jejího psaní zapoměla, co už psana a co nepsala, o čem se již zmínila a o čem ne. Kazuistiky v přílohách se tímto „opakováním se“ jenom hemží (jako příklad uvedu str. 87 manžel paní Marie se jmenuje Petr a měli tři děti, na str. 88 jsme znovu seznámeni s tím, že manžel se jmenoval Petr a měli tři děti)

Co je nakonec na práci hodnotné je zaznamenání procesu transformace jednoho zařízení. Jde o vysoce aktuální téma, přičemž sdílení zkušenosti s tímto procesem je velmi cenné. Osobní nasazení a vytrvalost autorky se v práci odráží, považují je za autorčinu přednost. Dozvídáme se tedy :

- Jak vypadá situace, kdy klient transformaci nezvládne, a jak je situace řešena (případ paní Ludmily, str. 70).
- Jak dobře se může klient osamostatnit a socializovat (zapojit do společnosti a dostat se na pracovní trh – případ pana Petra, str. 71).
- Jak klienti a jejich opatrovníci oceňují nově nabyté soukromí.
- Jak konkrétně vypadá respektování a naplňování práv a svobod klientů (str. 74).
- Jak těžké je změnit přístup zaměstnanců ke klientům (str. 23, str. 69).
- Jak významná jsou v tomto směru školení a sebevzdělávání (str. 84).
- Jak velkou výhodou v procesu transformace byla dobrá znalost klientů (str. 84).

Na str. 64 se dočkáme téměř ukázkového příkladu práce s klientem: Klientka vykazující známky neklidu (okusování nehtů, kouření ve vyšší míře, než je pro ni obvyklé) je důsledněji pozorována personálem zařízení, mapovány jsou situace jednak problematické (potažmo konfliktní) a situace úspěchu – zaměřené zejména na to, kdo ze zaměstnanců byl u dané situace přítomen a tudíž zda se nejedná o zaměstnance, na kterého klient reaguje lépe a potenciálně by mohl být pro daného klienta tím, s kým klientova transformace proběhne hladčeji.

Otázku k diskusi je následující: Co byste na základě vlastní zkušenosti s transformací doporučila dalším zařízením, která o transformaci uvažují?

Hodnocení práce ponechávám na konsensu komise. Práce by měla dostat možnost být obhájena, osobně se po jejím přečtení kloním ke známce *dobře*.

Autor práce: Bc. Lucie Kravčíková

Obrar studia: Etika v sociální práci

Přehled vypracoval: Mgr. et Mgr. Alena Píkhartová, Ph.D.

Datum: 1.5.2017

Alena Píkhartová

Mgr. et Mgr. Alena Píkhartová, Ph. D.

Práce je věnována psychologické aspektům transformace. Autorka se zaměřuje na to, jaké podmínky jsou potřeba k tomu, aby se lidé mohli transformovat. Práce je rozdělena do dvou částí. První část je věnována teoretickým aspektům transformace a druhá část je věnována praktickým aspektům transformace. Autorka se zaměřuje na to, jaké podmínky jsou potřeba k tomu, aby se lidé mohli transformovat.

Hlavní cíl práce je vyjasnit, jaké podmínky jsou potřeba k tomu, aby se lidé mohli transformovat. Práce je rozdělena do dvou částí. První část je věnována teoretickým aspektům transformace a druhá část je věnována praktickým aspektům transformace. Autorka se zaměřuje na to, jaké podmínky jsou potřeba k tomu, aby se lidé mohli transformovat.

Práce má vědeckou náležitost. Účast práce na tvorbě této práce není čistě odborná, součástí práce je diskuse, která je vědeckou a přílohy (sestává z několika příloh, které jsou v rozsahu 1,1 - 1,5 strany). Práce se v práci vyznačuje vědeckostí a odborností, což je vidět na stránkách 1,1 - 1,5 strany. Práce je vědeckou a přílohy (sestává z několika příloh, které jsou v rozsahu 1,1 - 1,5 strany).

Za velmi dobrou považuji práci s literaturou. Práce není rozdělena na teoretickou a praktickou část, což by se dalo říci jako její přednost, kdy by se v obou částech práce v literatuře nebylo používání citací. Práce je vědeckou a přílohy (sestává z několika příloh, které jsou v rozsahu 1,1 - 1,5 strany). Práce se v práci vyznačuje vědeckostí a odborností, což je vidět na stránkách 1,1 - 1,5 strany.